

Huoltovarmuuskeskus

Elintarvike- ja vesihuolto osana Suomen huoltovarmuutta

Miika Ilomäki

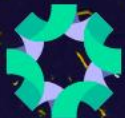
Johtava varautumisasiantuntija, HVK

Sisältö:

- Strategia 2024-2027
- Varautuminen
- Verkostot
- Kärkiprojektit

Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Visio

Iskunkestävä Suomi

Keskeiset ilmiöt toimintaympäristössä

Muutokset turvallisuus-
ympäristössä

Ilmastonmuutos

Vaatimukset kriittiselle
infrastruktuurille

Muutokset sääntely-
ympäristössä

Huoltovarmuuden
taloudelliset edellytykset

Missio

Rakennamme yhdessä kriisinkestävää yhteiskuntaa, jotta myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä

Strategiakauden painopistealueet

Energiahuolto

Kuljetukset
ja toimitusketjut

Digitaalinen turvallisuus
ja tiedon huoltovarmuus

Elintarvike-
ja vesihuolto

Tuotantotaloudelliset järjestelyt
vakavan kriisin varalle

Mitä huoltovarmuudella Suomessa tarkoitetaan?

- Huoltovarmuus on
 - **yhteiskunnan varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin**
 - **jatkuvuudenhallintaa** turvaamalla elintärkeät toiminnot avainsektoreilla: elintarvikehuollossa, energiahuollossa, logistiikassa, terveydenhuollossa, finanssialalla, teollisuudessa ja digitaalisissa toiminnoissa
 - laaja-alainen, **koko yhteiskunnan kattava toimintamalli**
- Toimivat markkinat ja kilpailukykyinen talous ovat huoltovarmuuden perusta
- Oleellista huoltovarmuustoiminnassa on viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö

Vaikuttavuutta haetaan kaikilla tasoilla

HUOLTOVARMUUDEN TASO

ESIMERKKEJÄ HUOLTOVARMUUTTA VAHVISTAVASTA TOIMINNASTA

Kansainvälinen

Polttoaineiden yhteisvarastointi pohjoismaissa sekä yhteisvarastoinnin harjoittelu, Itämeren turvallisuuden sekä kansainvälisen logistiikan pullonkaulojen hallinnointi muiden pohjoismaiden kanssa, kansainvälisten tietoliikenneyhteyksien varmentamisen lisääminen

Kansallinen

Huoltovarmuudelle kriittisten harjoitusten järjestäminen (esim. Tieto26), asiantuntevalla näkemyksellä ja vuoropuhelulla osallistuminen lainsäädäntövalmisteluun, kriittisen infrastruktuurin turvaaminen

Alueellinen

Vesihuollon alueellisen varautumisen kehittäminen (esim. talousvesituotannon kokeilu merivedestä) sekä yksityisen sektorin varautuminen (esim. HVO:n ELVAR- toimikunnat, jotka kehittävät elinkeinoelämän varautumista)

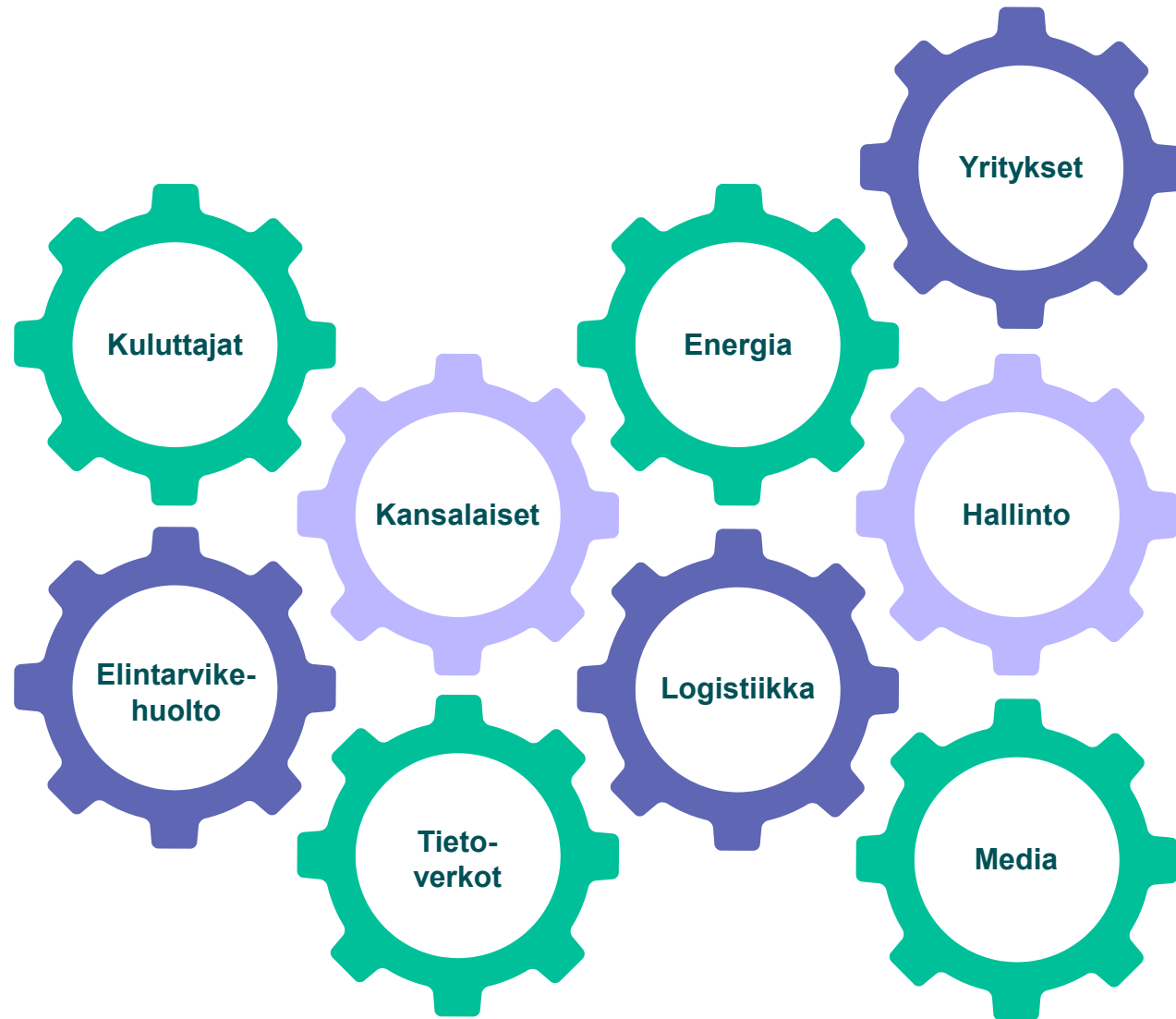

Yksilö/kotitalous

Kotitalouksien varautumistason nostaminen (esimerkkinä 72h varautuminen)

Uhat, riskit ja keskinäisriippuvuudet

- TERRORISMI
- ENERGIAPULA
- SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖT
- LOGISTIIKAN HÄIRIÖT
- VERKKOHYÖKKÄYKSET
- TIETOJÄRJESTELMÄUHAT
- VAARALLISET TARTUNTATAUDIT
- SOTILAALLINEN VOIMANKÄYTTÖ

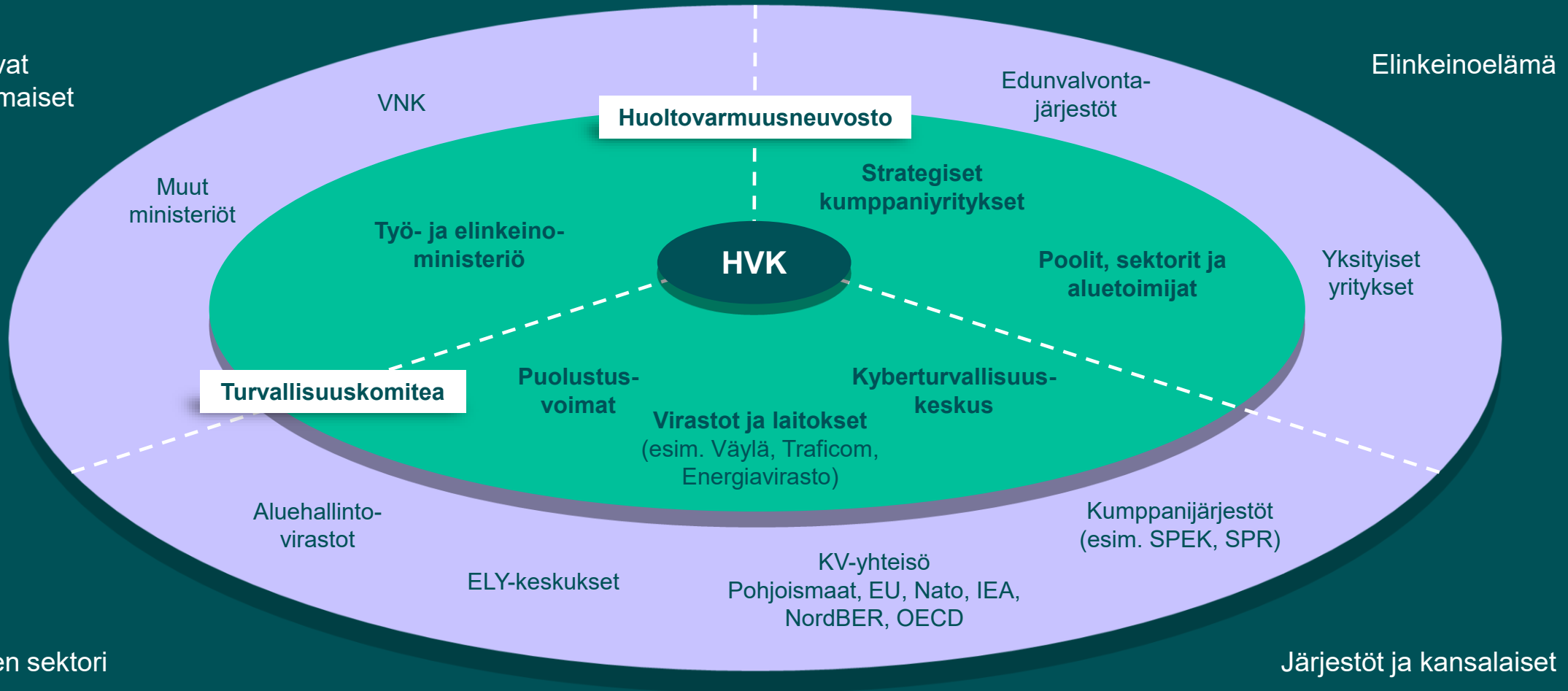

Verkostomainen toimintaympäristö

Ohjaavat
viranomaiset

Elinkeinoelämä

Sektorit, poolit ja toimikunnat (tammikuu 2026)

- Digitaalinen infrastruktuuri
- Ohjelmisto
- Kyberturvallisuus
- Tietoliikenne
- Media (tiedonvälitys)

- Teknologia
- Metsä
- Puolustus (MIL)
- Muovi ja kumi
- Kemia
- Rakennus + aluetoimikunnat
- Yksityinen turva-ala (tulossa)

- Rahoitus
- Vakuutus
- Taloushallinto

ALUEELLISET ELVAR- TOIMIKUNNAT

- Alkutuotanto
- Elintarviketeollisuus
- Kauppa ja jakelu
- Ruokapalvelu
- *Kotitalouksien varautuminen*

- Kaasu
- Polttoaine
- Lämpö
- Sähkö
- *EHO-alueitoimikunnat*

- Ilmakuljetukset
- Maakuljetukset
- Vesikuljetukset
- Satamat

- Sosiaali- ja terveydenhuolto
- Vesihuolto
- Jätehuolto

Materiaalinen varautuminen tärkeää elintarvikehuollossa

- HVK:n materiaalinen varautuminen
 - Varmuusvarastoitu vilja
 - Elintarvikeviljan varastot 6 kk → 9 kk
 - Norja tehnyt päätöksen elintarvikeviljan varmuusvaraston perustamisesta
 - 3 kk käyttöä vastaava määrä, valmista pitäisi olla 2029
 - Alkutuotannon tuotantopanokset
 - Kylvösiemen
 - Panostukset kasvinjalostukseen ja Siemenperunakeskukseen
- Muut: polttoaineet ja lääkkeet

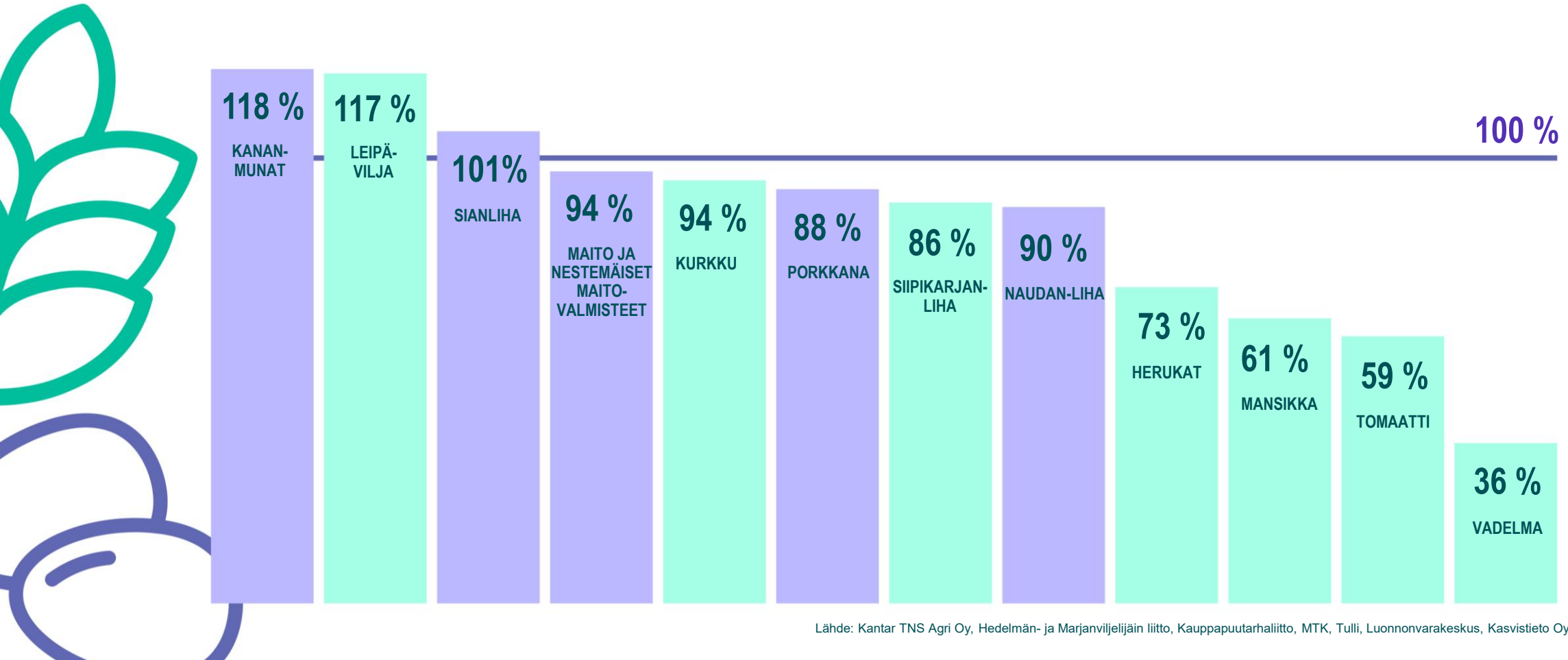
Elintarvikehuollon merkitys yhteiskunnassa

- Huoltovarmuus
 - Elintarvikehuolto on kriittinen toimiala ja sen on toimittava kaikissa olosuhteissa
- Kansantaloudellinen merkitys
 - Vaikutus kansantalouteen, jolloin tärkeä ottaa huomioon koko elintarvikeketjun välitön ja välillinen vaikutus + työllisyys
- Strateginen ja poliittinen merkitys
 - Elintarvikehuolto on energian ohella erittäin voimakas työkalu poliittisten intressien ajamiseksi
 - Elintarviketuotantoon liittyy aina kriittisiä riippuvuuksia, ja ne on syytä hallita
 - Vältettävä liian suuria ja yksipuolisia riippuvuussuhteita ja säilytettävä riittävä hallinta omassa päätäntävällässä
 - Erityisesti elintarviketeollisuuden ja kaupan prosesseissa, mutta myös alkutuotannossa (kotieläintuotanto) korostuu tarve ylläpitää raaka-aineen käsittelyä, jalostusta ja jakelua jatkuvasti toiminnassa (varastointi ei ole juurikaan mahdollista)
 - Logistiikassa yleistä suuret päivittäiset tonnimäärät ja samalla monimutkaiset ja hyvin pienetkin pakkaukset, sekä kylmäketju

Elintarvikeomavaraisuus Suomessa n. 80 %

Tuotannon %-osuus kulutuksesta 2023

Ruoka ja vesi 2030 - ohjelman perustiedot

Toimintaympäristö

- **Euroopan turvallisuustilanne on kiristynyt ja sotilaallisen voimankäytön uhka on kasvanut.** Kansalaisten kriisinsietokykyyn ja toimintakykyyn vaikuttaa merkittävästi perustarpeiden saatavuus: ruoka- ja vesi. Tämän vuoksi on syytä tarkastella ja varmistaa, että ruoka- ja vesihuollon toimivuus kyetään turvaamaan tai järjestämään kaikissa tilanteissa.
- **Laaja-alaiselta vaikuttamiselta yritysten toimintojen suojaaminen sekä yhteistyön kehittäminen** ovat tärkeitä. Tärkeä kriittinen resurssi on osaava henkilöstö, jonka saatavuushaasteet koskevat kaikkia aloja.
- **Keskinäisriippuvuudet tehostavat toimintaa ja muuttavat riskejä:** Elintarvike- ja vesihuolto ovat erittäin riippuvaisia muiden kriittisten alojen resursseista ja järjestelmistä. Elintarvike- ja vesihuollon kannalta tällaisia ovat mm. tuotantopanokset, energia sekä tieto- ja maksuliikennejärjestelmät.
- **Kansainvälinen yhteistyö** ja sen varautumis- ja valmiustyö yhdessä Ruotsin, muiden Pohjoismaiden, EU:n ja NATO:n resilienssityön kanssa on tarpeen arvioida ruoka- ja vesihuollon varautumistarpeiden näkökulmasta tukien kansalista varatumista.
- **Ilmastonmuutoksen vaikutukset ruoka- ja vesihuoltoon** ja tarvittavat varautumistoimet.

TOIMIVA, Toimintavarma myymälä- ja polttoainejakeluverkosto

- Valtakunnallinen verkosto itsenäiseen toimintaan kykeneviä toimipisteitä
 - n. 300 myymälää
 - n. 120 polttoainejakelupistettä
- Varavoima, varmistetut ICT-, kassa ja maksujärjestelmät, valmius palveluiden tuottamiseen pitkäkestoisestikin
- Turvataan elintarvike- ja polttoainejakelu vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
 - Tuetaan normaaleja, markkinaehtoisia toimintoja public/private-yhteistyön avulla
- Kansalaisten perustarpeiden täyttymisen varmistaminen, yhteiskunnan toimintakyky ja resilienssi

SVENSK POLITIK

Finland startar beredskapsbutiker som ska fungera i kris – ”ska alltid kunna handla mat”

Uppdaterad 2025-03-13 Publicerad 2025-03-13

Udland

Finnerne er realister, og Danmark kan lære meget af landets civile beredskab

Desto tættere på Rusland, desto stærkere er beredskabet. Sammen med de øvrige frontlinjelande er Finland forberedt til krise og krig.

● Fredag kl. 04:47

Finland rustar seg for krisetider – åpner «beredskapsbutikker»

Finland utruster 300 butikker til å fungere i krisetider. Butikkene skal fungere både om strøm og nettverk er nede og om logistikken streiker.

Prosjektet gjøres i samarbeid med dagligvarehandelen, skriver Dagens Nyheter.

AFTONBLADET

TISDAG 18 MARS 2025
Dagens namn: Edvard, Edmund

Finland startar beredskapsbutiker för kristider

Dagens industri

START

BÖRS

MARKNADSNYTT

BEVAKNING

Finland startar beredskapsbutiker för kristider

Vesihuollon varautumisesta

Vesihuolto on välttämättömyyspalvelu ja yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria

- Vesihuolto kriittisen tärkeää paitsi kotitalouksille, myös monille kuntien ja hyvinvointialueiden tärkeille palveluille sekä huoltovarmuuskriittisille toiminnoille
 - Terveysturvallinen elintarviketeollisuus, pelastustoimi, ruokapalvelut jne. ovat riippuvaisia häiriöttömästä vesihuollon saatavuudesta
- Terveysturvallinen talousvesi ja ympäristövaatimukset täyttävä jätevesien käsittely on riippuvaista vesikemikaalien saatavuudesta
 - Kyky saostaa, alkaloida, suodattaa, desinfioida jne..
 - Vesikemikaalit ovat osa globaalien tuotanto- ja toimitusketjujen ekosysteemiä

Huoltovarmuuskeskus

Fiksua huoltovarmuutta
yhdessä.

Varmuuden
vuoksi.

huoltovarmuuskeskus.fi

varmuudenvuoksi.fi